86. štev. V Ljubljani, sreda 13. aprila 1921. Poštnina plačana v gotovini. IV. leto.

Velja v Ljubljani in po pošti:
celo leto . K 360·—
pol leta . . . „ 180·—
četrt leta . . „ 90·—
za mesec . . „ 30·—

Za inozemstvo:
celo leto . K 480·—
pol leta . . . . „ 240·—
četrt leta . „ 120·—
za mesec . . „ 40·—

JUGOSLAVIJA

Za Ameriko:
celoletno . . 8 dolar.
polletno . . 4 dolarje
četrtletno . . 2 dolarja

Novi naročniki naj priložijo naročnino po nakaznici.

Oglasi se zaračunajo po porabljenem prostoru in sicer 1 mm visok in 55 mm širok prostor za enkrat 2 K za večkrat popust.

Uredništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica štev. 6/I. Telefon štev. 360. — Upravništvo je na Marijinem trgu štev. 8. Telefon štev. 44.

Izhaja vsak dan zjutraj. Posamezna številka velja 1·60 K.

Vprašanjem glede inseratov i. dr. se naj priloži na odgovor dopisnica ali znamka. — Dopisi naj se frankirajo. — Rokopisi se ne vračajo.

Priprave za načelno debato.

Sestava Protićevega kluba. — Draškovićeva demisija.

Beograd, 12. apr. (Izv.) Predsednik ustavotvorne skupščine Ribar je sklical za jutri vse stranke na posvetovanje. Določiti se hočejo govorniki za načelno debato o ustavi. V debato bo poseglo okoli 20 poslancev, med katerimi se imenuje tudi dr. Trumbić.

Beograd, 12. apr. (Izvirno.) Stojan Protić objavlja v današnjem »Balkanu« obsežno izjavo v kateri pravi, da se bode v bodoče posluževal lista »Balkana«, ker nima svojega lastnega lista. Protić omenja, da se še ne misli umakniti iz političnega življenja, ker tega tudi starejši od njega niso storili. Zakaj bi on to storil v času, ko se dela ustava v tako nenavadnih okolščinah. V političnih krogih se danes širi vest, da namerava Protić v družbi z Nastas Petrovičem in Ivaničem ustanoviti novi parlamentarni klub, v katerega bi vstopilo 12 muslimanov iz Južne Srbije, kateri so sedaj deloma v demokratskem, deloma v radikalnem klubu. Kakor se računa, bo zbral Protič v svojem klubu skupno okoli 20 poslancev.

Beograd, 12. apr. (Izv.) Nocoj se je vršila seja radikalnega kluba, na kateri se je razpravljalo o izstopu Protiča iz kluba. Poslanec Momčilo Ivanič se je izjavil solidarnim z Protičem ter prijavil svoj izstop. Ostali prijatelji Protiča so ostali še v klubu.

Beograd, 12. aprila. Minister za notranje stvari g. Drašković je ponovno izjavil svojim prijateljem, da mora iz zdravstvenih ozirov podati ostavko. V demokratskih krogih se danes govori, da bodo člani demokratskega kluba pregovorili g. Draškoviča, da ne poda ostavke in da ostane v kabinetu, dokler ustavotvorna skupščina ne sprejme ustave.

Neurejena zadeva.

Francoski kapital za Karla. — Karl zakoniti madžarski kralj.

Genf, 12. apr. (Izv.) Odločba, da se razkralj Karl vrne v Prangins še ni padla. Ogrski poslanik v Švici je vročil zvezni vladi spomenico v kateri pravi, da je Karl še vedno zakoniti kralj ogrski in da ga le trenotne prilike zadržujejo, da ne more prevzeti oblasti ter prosi, da mu Švica tudi za naprej nudi gostoljubje.

Beograd, 12. aprila. »Humanite« smatra, da so veliki francoski industrijski interesi vezani z restavracijo Karla Habsburškega na Madžarskem. Po odkritjih, ki so došla z razne strani, se vidi, da je za interesirane kroge to vprašanje osobito finančno vprašanje.

Beograd, 12. aprila. »Matin« objavlja dolg razgovor svojega dopisnika s Karlom Habsburgom. (Ta razgovor odkriva želje in mahinacije onih privatnih francoskih krogov, ki sanjajo o restavraciji Habsburžanov in o novi Avstro-Ogrski.) Dopisnik izjavlja, da se je Karlu posrečilo, dokazati mu svoje miroljubne namene v času vojne. Dopisnik pristavlja svoje vtise o tem razgovoru in poudarja posebno gotove Karlove izjave. Pravi, da so mu ljudje iz okolice razkralja Karla izrazili misli, ki so nedvomno refleksije mišljenja razkralja samega. Oni se, pravi, jako boje, da bi se v najkrajšem času Avstrija zedinila z Nemčijo. To bi pomenilo, da bi bila Češkoslovaška od treh strani obkrožena po Nemčiji in bi bila na milost in nemilost prepuščena Nemčiji, Madžarska pa bi postala vazal nemške države. Tedaj bi bila Italija primorana stopiti v gospodarske zveze z Nemčijo, pa tudi v politično smer Velike Nemčije. Dopisnik »Matina« se čudi, kako je Italija mogla prihod Karla na Madžarsko smatrati za opasnejšo stvar, kakor to eventualnost. Dalje pravi, da mu je Karel rekel: Ko sem hotel vrniti Madžarski zakonitega vladarja, sem mislil, da bom dal moralno moč in politično neodvisnost tej delavni miroljubni deželi, ki je sovražnica socialnih neredov, bodisi da pridejo iz Rusije ali da izvirajo iz imperialističnih tendenc s katerekoli strani. Nastopne Karlove besede so nedvomno namenjene za francosko javnost: Nikdar nisem pomišljal, da me ne bi Vaša vlada priznala, ali da bo francosko javno mnenje z zadovoljstvom sprejelo restavracijo Habsburžanov v monarhistični Madžarski, ki nikdar in v nobenem primeru ne more biti v nasprotju s francosko politiko, tega sem se, priznam, malo nadejal.

Pred odločitvijo v Angliji.

Pogajanja se nadaljujejo. — Ultimatum železničarjev.

London, 12. apr. (Izv.) Pogajanja med posestniki rudnikov in voditelji rudarjev še niso končana, dasi se upa na mirno rešitev. Voditelji železničarskih in prometnih delavcev nameravajo podati nov ultimatum ter bodo v slučaju, da se ne doseže mirna rešitev, nocoj ob polnoči začeli s simpatijsko stavko.

London, 12. apr. (Izv.) Trenotno se smatra Lloyd Georgea gospodarja situacije in rešitelja domovine. Na predloge strank je odgovorilo delavstvo, da vztraja na nacijonalni bazi. Posestniki rudnikov so na to zahtevali odgoditev seje, ker nimajo pripravljenih protipredlogov. Zdi se, da se je položaj obrnil na bolje.

London, 12. apr. (Izv.) Med lastniki rudnikov in zveze delavcev se je položaj poboljšal in nadejati se je, da generalni štrajk izostane. V spodnji hiši je bila debata o vpoklicu rezervistov vsled tega odgodena. Chamberlain je prinesel vest, da je 40 rovov zaplavljenih, v katerih bi se lahko zaposlilo 60.000 delavcev.

Berlin, 12. apr. (Izv.) Iz Londona se poroča, da se je vnelo po dublinskih ulicah hudo streljanje. Stavkujoči so ometavali policijo z bombami Prvokrat so se napadalci poslužili tudi plinskih bomb.

Berlin, 12. aprila. »Vossische Zeitung« javlja iz Londona: Včeraj ob enajstih so se pričela pogajanja za sporazum med posestniki rudnikov in rudarji. Lloyd George je imel govor, v katerem je naglašal potrebo sporazuma. Pozornost je zbudilo, da je rudniške posestnike naravnost pozval, naj revidirajo mezdne predloge in jih postavijo na pravičnejši temelj. Te predloge naj predlože rudarjem, da jih odobre njih zastopniki. Potem je priporočil, naj odbor šestih zastopnikov obeh strank vodi pogajanja in naj naznani uspeh skupščini. Lloyd George je poudaril, da vlada ne more podpirati premogovne industrije ob stroških davkoplačevalcev, da bi se dosegle večje mezde in večji dobiček. Trajna podpora rudarjev ni mogoča.

PROTEST REŠKIH JUGOSLOVANOV.

Zagreb, 12. aprila. Reška jugoslovenska stranka, reška avtonomistična demokratska stranka in reška mednarodna socialistična stranka so poslale ministrskemu predsedniku Pašiču tole brzojavko: Reška začasna uzurpoturska vlada je razpisala volitve v reško konstituanto, ki naj bi se vršile dne 14. aprila. Te volitve se bodo vršile pod nadzorstvom zaveznikov, kar znači, da bo v nadzorstvu zastopana tudi jugoslovenska vlada. To bi se reklo, da jugoslovenska vlada priznava uzurpatorsko Grossichevo vlado. Prosimo, da kar najbolj odločno preprečiti te volitve, ko je toliko tisočev naših rojakov bilo po Italijanih izbrisanih iz volilnih imenikov. Te glasove so nadomestili z glasovi italijanskih državljanov in fašistov na Reki. Če bi se izvršile volitve pod nadzorstvom omenjene komisije in tudi z Vašim privoljenjem tako da se ne bi popravili falzificirani volilni imeniki in da se izgnani reški državljani ne bi vrnili, bi bila naša borba zastonj. Naj pripomnimo, da v volilne imenike niso vpisali onih reških državljanov iz krajev, ki so pripadli reški državi in ki imajo večinoma jugoslovansko prebivalstvo. Nikoli ne bomo dopustili, da bi se volitve izvršile ta tak nezakonit način.

ZA ZAŠČITO NAŠIH ISTRSKIH ROJAKOV.

Beograd, 12. apr. (Izv.) Naš dopisnik je izvedel, da so poslanci raznih parlamentarnih skupin, tako iz vladne skupine, kakor tudi iz opozicije naslovili na ministrskega predsednika, kot ministra zunanjih zadev spomenico o krvavih dogodkih v Istri. Interpelantje zahtevajo, naj minister zunanjih zadev prebivalstvo v okupiranih krajih Istre vzame z vso energijo v zaščito in od italijanske vlade zahteva popolno poravnavo škode.

SPORAZUM O PRISTANIŠČU BAROŠ.

Beograd, 12. aprila. Rimski dopisnik lista »Morning Post« javlja, da je prišlo do sporazuma o pristanišču Baroš. Baroška luka pride pod upravo avtonomnega telesa, sestavljenega iz zastopnikov Italije, Jugoslavije in reške države. Jugoslavija garantira, da nobeno njeno pristanišče ne bo konkuriralo Reki, ki bo služila kot izhod na morje za ves jugoslovenski teritorij.

NOVA TURŠKA OFENZIVA.

Beograd, 12. aprila. Presbiro poroča iz Pariza: Turki so začeli novo močno ofenzivo z namenom, da obkolijo grško desno krilo. Ta ofenziva se razvija od Denislija proti Karikoeju. Turške sile so znatne, ker je na ofenzivi udeleženih okoli 10 divizij, ki so se nahajale na Kavkazu, pa so postale proste s podpisom mirovne pogodbe med Angoro in Moskvo.

WILSON ZOPET OBOLEL.

Wachington, 12. apr. (Izv.) Predsednik Wilson je zopet težko obolel. Večkrat dnevno se ga poloti omotica. Bojijo se za njegovo življenje.

PROCES PROTI MORILCEM GROFA TISZE.

Budimpešta, 12. aprila. Danes dopoldne se je pri budimpeštanskem kazenskem sodišču pričela obravnava zaradi umora grofa Stefana Tisze. Predsednik dr. Gado je otvoril obravnavo s kratkim nagovorom. Zagovornik Stefana Friedricha dr. Deziderij Polonyi je izjavil, da je uverjen, da bo obravnava prinesla Stefanu Friedrichu popolno moralno zadoščenje, že zavoljo tega, ker ne bosta niti Friedrich, niti zagovornik poizkusila, olepšavati dejstva. Zagovornik Pavla Kerija, dr. Gal, je prosil za zagotovitev popolne javnosti.

Obtoženec Pavel Keri prizna, da je tudi on delal za revolucijo, ker je bil trdno prepričan, da je mogoče vojni napraviti konec samo potem revolucije, taji pa, da bi bil sokriv umora grofa Tisze.

Slučaj Celigo.

Nekoliko groteskno je šlo zadnje dni s poročili iz južne Istre. Prve vesti so pripovedovale o strahotnem nasilju fašistov nad hrvatskimi seljaki, opisovale cele bitke z masnimi napadi fašistov in protinapadi našega tlačenega, a upornega ljudstva. V ozadju se je pojavljala vodilna figura nekega visokošolca Celiga, ki je glasom fašistovskih poročil povzročil ves narodni upor istrskih kmetov.

Čez noč nam je papir naslikal položaj in dogodke v popolnoma drugi luči. Izkazalo se je, da je Celigo komunistični agitator, izgnan iz Jugoslavije, če se ne motimo, ravno iz Kočevja. Nadalje se je izkazalo, da je bila vsa pobuna delo komunistične agitacije in da je bilo središče gibanja v premogovniku Krapanskem. Ves upor tedaj ni bil odziv nacijonalne napetosti, marveč en del one nenavadne borbe, ki se vrši zadnje mesece med fašisti in socijalisti-komunisti po celi Italiji. Narodni moment je morda le še bolj raznetil in poostril nasprotja z obeh strani.

Ob tej priliki naj izrečemo trezno in jasno svoje mnenje o sličnih pobunah. Če je bil upor samo komunističnega značaja, tedaj spada v poglavje o komunistični ideologiji in metodi pripravljanja velike socijalne revolucije. Če je metoda komunistov, z enakimi krvavimi dogodki vzdrževati in jačiti bojno razpoloženje med množicami vse do onega odločilnega spopada, in če se bo obnesla, o tem bomo imeli priliko soditi že v nepredaljni bodočnosti.

Odgovoriti nam je marveč na vprašanje, v koliko so enaki krvavi dogodki, ki bi se zgodili z narodnih motivov, nam zaželjeni in dobrodošli, to se pravi koristni za vzdrževanje narodne odpornosti. Res, da bo v kmetu, ki je bil s požigom kaznovan za svoje uporno dejanje, ostalo neizmerno ogorčenje, neizbrisen srd na nasprotnika, toda hkrati pa tudi moreč občutek onemoglosti, zavest nemoči. Res, da nasilje rodi reakcijo, ampak nadaljna resnica je tudi, da more preveliko nasilje nasprotnika — streti. Vzgledov zato imamo dovolj, in ako bi kmet dolžil narodnega inteligenta, da ga je zavedel, k preostremu uporu potem pa ga pustil na cedilu, vzemimo — Celiga po prvi verziji — bi nastalo med obema slojema nezaupanje, kar bi naši narodni stvari nikakor ne bilo na korist.

Ravno ker vidimo ozadje in gonilne sile fašistovskih akcij, se nam zdi času primerno geslo, ekonomsko postopati z narodno odporno silo, hraniti jo za drugo dobo, ne pa jo tratiti v neenakem boju. Težko je, govoriti o zmernem postopanju ob fašistovskem divjanju, toda zavedajmo se v teh težkih časih, da naša ura še ni prišla in v našem trpljenju naj nas krepi zavest, da pride, gotovo pride čas, ki ne bo več poznal fašistov in ne istrske sužnosti.

Jugoslovanska troboinica v reški luki.

Junaški kapitan Grubišić. — Fašistovski zločin preprečen.

Reka, 12. aprila. V luko Baroš je prispela danes jadrenica »Rad« s 170 tonami, katere lastnik je Milan Marušič iz Omiša, kapetan pa Vlaho Grubišič iz Šibenika. Prišla je iz Benetk in Trsta, seboj pa je pripeljala na Sušak sladkor, kavo in riž. Od tam odide v Split, kjer bo izkrcala razne stroje. Ladja plove pod jugoslovensko zastavo in je s to zastavo pristala v luki Baroš. Ko so to opazili, je prišlo okoli 40 reških fašistov in zahtevalo od kapetana, da sname zastavo. Kapetan je odgovoril, da je to zastava njegove države, pod katero plove njegov brod in da je ne bo snel. Fašisti so mu odgovorili, da bodo zapalili ladjo, nakar je rekel kapetan: »To lahko storite, potem pa se bo ladja potopila in zastava z njo, morda tudi laz, toda prej zastava ne bo šla dol.« Medtem je prišlo večje število delavcev, ki so o tem zvedeli in se postavili proti fašistom ter jim očitali, da dobivajo za svojo propagando na dan po 40 lir in da jim je lahko postopati, oni, delavci, pa so srečni, da je dospela v luko sploh kaka ladja brez ozira na zastavo, da bodo imeli kaj izkrcati in zaslužiti. Delavci so bili italijanske in jugoslovenske narodnosti in so nastopili složno, nakar so se fašisti umaknili. Kapetan ladje je šel na pomorsko oblastvo in zahteval, da se mu dajo ponoči karabinjerji, da fašisti ne bi zapalili ladje. Sedaj stoje karabinjerji pri ladji ter čuvajo. Poleg njih so se prostovoljno postavile skupine delavcev, ki se menjavajo ter tudi branijo ladjo fašistovskih napadov. Fašisti pa se ne pokažejo in se zastava nemoteno vije na ladji, ki leži sedaj že tretji dan z zastavo v luki. Ladja bi po predpisih morala imeti zastavo samo prvi dan v luki, kapetan pa pusti zastavo tudi dalje, da pokaže, da naša zastava sme vihrati. Reški in sušaški Jugoslovani so zelo navdušeni in prihajajo v škupinah k ladji, da gledajo našo zastavo, ki plapola tu prvikrat. Poveljnik Italijanske vojne ladje »Carlo Mirabelle«, ki leži v velikem pristanišču, je vprašal kapetana, ali bo snel jugoslovensko zastavo. Ko mu je leta odgovoril, da je ne bo, mu je rekel poveljnik: »Prav imate!« Jugoslovani so poslali kapetanu odposlanstvo, da mu izrazijo zahvalo za njegov odločni nastop pri brambi naše zastave, on pa je s tem razveseljen snel prvo zastavo in jo zamenjal z drugo še večjo jugoslovensko, prvo pa je poslal v spomin reškim Jugoslovanom. To je prva jugoslovenska zastava, ki je vihrala na tem okupiranem ozemlju ter se bo najbrže oddala zagrebškemu muzeju v shrambo.

NEMIRI NA ŠPANSKEM.

Barcelona, 12. apr. (Izv.) Cela vrsta atentatov se je dogodila zopet v Barceloni, katere so povzročili sindikalisti in ekstremisti. Policija je odkrila večje zaloge bomb.

KONFERENCA MEDZAVEZNIŠKIH DRŽAV.

Berlin, 12. aprila. (Izv.) Iz Londona se javlja, da se bo začetkom maja v Parizu ali Londonu vršila konferenca interaliiranih držav.

BORZNA IN TRŽNA POROČILA.

12. aprila.

Valute in devize.

Zagreb. Devize: Berlin 229—231, Italija 630—634, London 561, New York 140—142, Pariz 1008—1012, Praga 194 do 195.50, Švica 2475—2500, Dunaj 24.50—25, Bukarešta 209—0. — Valute: Dolarji 138.50 do 138.75, avstrijske krone 24.50—24.75, carski rubiji 75—75, nemške marke 225 do 229, romunski leji 201—205, italijanske lire 625—630, turške lire 510—0, angleški funti 546—549, češkoslovaške krone 185—0.

Beograd: Pariz 248—251, Berlin 5725—5750, dolarji 3490—3510, drahme 255 do 260, lira 152—154, romunski leji 51 do 51½, bolgarski levi 4240—43, funti 136 do 138, čehoslov. krone 4550—4750, Napoleondori 11825—119.

Dunaj: Dolarji 584—588, nemške marke 947—953, funti 2340—2360, lire 2717.50—2337.50, poljske marke 279—281, švic. franki 1030—1035, čehoslov. krone 830—836, madžarske krone 210—212, franc. franki 4294—4335, jugoslovenske krone 1642—1662.

Praga: Berlin 11675, Curih 1238.50, Milan 324.50, Pariz 512.50, London 281, New York 69.50, Beograd 197.

Curih Berlin 9.87 in pol, Newyork 577, London 22.64, Pariz 41.15, Milan 26.50, Praga 7.25, Zagreb 4.10, Varšava 0.70, avstrijske krone 1.—, Budimpešta 207 in pol.

Efekti.

Zagreb: Banka za Primorje 920 do 950, Jadranska banka 2000—2000.50, Jugoslov. banka 580—590, Ljubljanska kreditna banka 930—950, Prva hrvatska štedionica 10250—10400, Riječka pučka banka 435 do 440.

Pošljite naročnino!

Neurejena zadeva.

S tem, da se Karlova pot na Madžarsko imenuje tragikomedija in da se pišejo epilogi k nji, s tem stvar ni končana. Kajti razkralj je sicer odšel, pustil je pa proglas na madžarski narod, v katerem povdarja, da je zakonito kronani kralj, ki le začasno ne more prevzeti vladarskih pravic apostolskega kralja, da pa upa, da pride kmalu ta trenutek, ker v deželi zapušča državnega načelnika, ki bo branil one interese, ki po prastarih madžarskih zakonih zahtevajo harmonično sodelovanje kralja z narodom. To je vsebina Karlovega proglasa, ki ni prav nič tragikomičen, če se pomisli, da ga je razglasila narodu vlada pred očmi velike in male antante. In velika antanta niti ne migne ne! Pasivnost antante diši po blagohotnosti. Kajti Karol vendar jasno govori, da se svojim pravicam ne odpove, da bo pri prvi priložnosti storil isto, kar je storil sedaj — a kljub temu nobenega rožljanja antante, ki je nam Jugoslovanom vedno pokazala zobe, kadar smo količkaj možato hoteli govoriti za naše interese na Jadranu.

Molk antante kaže, da nimamo pravice pisati o tragikomediji in Karol se najbrže ne vzklicuje zaman na antantino pravičnost. Smo prav radovedni, kaj poreče francosko in angleško mnenje o manifestu. »Journal des Débats« prinaša poročilo o manifestu brez komentarja in ne more se reči, da so bile na mestu njegove besede o »nesrečnem kralju« (dne 3. aprila). Vočigled madžarskemu značaju je bilo pisanje tudi tega lista malo preveč bagatelizirajoče.

Tudi češki »Narodni Listy« 8. in 9. t. m. pripominjajo, da je Anglija pokazala nekako nerazumljivo brezbrižnost, dočim da se je v Franciji pokazalo toliko monarhističnega duha, da človek kar strmi. »Če berete, imate včasih utis, kakor da bi tudi nam naklonjeni krogi bili včasih v dvomih, da-li je bil odločen nastop antante proti Habsburžanom v soglasju z interesi Francije. Bilo bi otročje zatajevati, da velik del francoskih politikov in politične interesirane javnosti danes obžaluje razbitje Avstro-Ogrske in da bi pozdravila povrnitev Habsburžanov na prestol kot sredstvo proti velikonemškemu strahu. Karol Habsburg se ni brez povoda skliceval na Francijo.«

Tako pišejo »Narodni Listy«, kamor ne pišejo ljudje, ki ne bi znali svojih besed pretehtati.

Mala antanta ima še trnjevo pot do zmage, ki jo bo pa dosegla le, če bo to smatrala velika antanta sebi v korist, sicer ne.

Igra z malimi narodi, ki se je začela po porazu leta 1918., se nadaljuje. Bo boljše, če si bomo manj domišljevali in če bomo iskali ukrepitve v nas samih s tem, da spoznamo, da ne gre nikogar odbijati. Malo več nestrankarske državotvornosti bi ne škodovalo!

—★—

Slovenska socijalna demokracija v Ameriki.

Z ozirom na trditev g. Mihevca, da ni slov. soc. delegacija v Ameriki prejela od g. dr. Rybaža odgovora na svoje vprašanje glede mejnega vprašanja, navajam sledeča dejstv:

Na konvenciji Slov. Republ. Združenja dne 29. septembra 1919 je tajnik organizacije ugotovil, da so poslali v Pariz (komu in kdaj ni omenjeno) dolg kabelgram glede mej; odgovora niso prejeli iz Pariza, pač pa jim je poslaništvo v Washingtonu poslalo pismo, »v katerem je bilo pojasnilo z ozirom na meje med Jugoslavijo in sosednimi državami«.

Ako so slov. socijalisti rabili in porabili te podatke za svoje deputacije v Washington, se je moglo to zgoditi samo pri dveh prilikah: koncem leta 1918., toda že po odhodu predsednika Wilsona v Pariz, ko so vladnemu oddelku za zunanje zadeve izročili peticijo »za zaščito jug. pravic v Primorju«, katero peticijo pa so že v oktobru poslali slov. društvom v podpis; drugič pa 4. septembra 1919, ko so bili od senatnega oddelka za zunanje zadeve pozvani z Italijani vred na zaslišanje, pri katerem se je razpravljalo o mejah med Italijo in Jugoslavijo. Mogoče ima g. Mihevc v mislih to drugo deputacijo, **ki se je po svojem članu A. H. Skubicu odpovedala Trstu v prid Italijanom.** (Uradni rek. senat. od., 5. sept. 1919). (Prihodnja obdolžba bo vkljub temu skoro gotovo zopet, da je dr. Rybař kriv izgube Trsta. Op. ured.).

Izpopolniti moram tudi navedbe g. Mihevca glede obnašanja socijalistov napram vojni. Medtem ko so bili vsi evropski socijalisti z neznatnimi izjemami za vojno, so bili ameriški enoglasno proti vojni. Še predno je Amerika napovedala vojno Nemčiji, so podpisali tudi socijalisti (sodr. F. Godina za Prosveto, glasilo S. N. P. J.) protest proti pošiljanju municije zaveznikom. Na soc. kongresu v St. Louisu je bila sprejeta platforma proti vojni, in to so v začetku odobravali tudi slov. socijalisti. Pozneje seveda, ko je začela vlada pritiskati nanje, so se ji svečano odpovedali in se hoteli zaradi nje odpovedati celo internacionali. — Dalje: Ko so se pričeli zbirati v Ameriki jug. prostovoljci, so jih socijalisti odvračali od tega koraka, češ, **da svoboda Slovencev ni vredna niti ene kapljice krvi slovenskega delavca.** In ko je potem postala vojaška dolžnost obvezna za vse, so zopet učili svoje pristaše, kako se lahko odtegnejo vojaški službi (z izgovorom namreč, da so »Avstrijci«.) Istotako so smešili tudi »Slovansko Legijo«, katero je nameravala ameriška vlada organizirati iz pripadnikov slovanske narodnosti. -- Vse to so menda socijalisti delali iz zgolj ljubezni do svojega naroda.

Kakšni patrijotje so bili slov. socijalisti v Ameriki, se razvidi tudi iz tega, da so od začetka leta 1915. pa do srede leta 1918. strašili naše rojake z avstrijskim bavbavom, ter jih na ta način odvračali od dela za narod. Svojim pristašem so naravnost prepovedali, udeleževati se narodnega gibanja (na seji soc. kluba 4. sept. 1915 v Chicagu). Kako jim je bila sploh Avstrija pri srcu, se razvidi iz dejstva, da je izšel v »Proletarcu«, katerega urednik je bil g. Etbin Kristan, članek, v katerem se je povdarjalo, da je bolje, **ako ostanemo Slovenci pod avstrijsko »marelo«,** katere smo že navajeni, kakor pa da pridemo pod srbsko. Poleg tega so vsaj prvi dve leti svetovne vojne javno povdarjali, po listih in na shodih, **da Slovenci sploh nismo vredni in zreli za svobodo in samoupravo.** (Govor Et. Kristana v Clevelandu 31. jan. 1915); 6. oktobra 1918 pa se je sodr. Etbin Kristan izrazil na shodu v Clevelandu: »Monarhisti prosijo vlado v Washingtonu za priznanje Jugoslovanov. Slov. Rep. Zdr. je že poskrbelo in storilo vse, kar je bilo v njegovi moči, da niso in ne bodo nikdar priznani.«

Svojo ljubezen do trpečega naroda v domovini so slov. socijalisti v Ameriki kazali tudi na ta način, da so ovirali vsako dobrodelno akcijo in odvračali rojake od prispevanja v ta namen, češ, da doma ne potrebujejo starih cap in škarpov. Sami pa so zbirali »milijondolarski sklad« z motivacijo, da se bo denar porabil proti italijanski propagandi, ter nabrali 80 mil. v ta namen, nad 65.000 dolarjev.

Od te svote so določili za revne jugoslov. otroke le 5000 dolarjev, vsa ostala svota pa je šla za soc. dem. propagando in v osebno korist njihovih voditeljev. Tako se je par stotakov porabilo za brošurice, 5000 jih je prejel sodr. E. K. za odhodnico i. t. d.

Tudi o doslednosti socijalistov bi se dalo marsikaj zanimivega napisati. Največje čudo je pa to, da oni gospodje sodrugi, ki so v Ameriki besno planili kvišku, ako je kdo le imenoval besedo Karagjorgjević, prisegajo sedaj zvestobo istemu kralju in se klanjajo istemu prestolonasledniku, katera so blatili po Ameriki. Menda pa ja ne upajo po vzgledu sodruga A. Kristana dobiti tudi sami mesto upravitelja kakega veleposestva, ki bi jim prineslo nadaljnje milijone.

Namen teh podatkov je, prepričati g. Mihevca, kako težko je prati zamorce; ako pa še ni prepričan o tem, mu lahko poslužim z nadaljnjimi dejstvi.

X. Y. Z.

★

(Pisec zgorajšnjega članka ima za svoje navedbe vse dokaze v rokah. Op. ured.).

Gospodarstvo.

NAŠ UVOZ V LETU 1920.

Kakor poroča beograjski »Trgovinski Glasnik«, je znašal naš celokupni uvoz v l. 1920. vrednost 3 milijarde 488 milijonov dinarjev. Ker smo uvozli istega leta za 1321 miliionov dinarjev, znaša minus v naši trgovski bilanci 2167 milijonov dinarjev, uvoz je bil tedaj 2.64krat tako velik ko izvoz.

Vendar navedena uradna statistika ne predstavlja točno množine in vrednosti našega izvoza in uvoza in tudi ne njiju medsebojnega razmerja. Prvič se v prvih treh do štirih mesecih minulega leta statistično zapisovanje po carinarnicah ni še vršilo, kakor bi bilo treba, drugič se je tudi v letu 1920. še močno tihotapilo, in sicer pri izvozu znatno več, ko pri uvozu. Imenovani list meni, da se na račun tihotapljenja uvoz poveča za 10%, izvoz pa za 30%. Dalje je tudi vprašanje, če se uvozno blago ni prijavljalo v večji vrednosti, izvozno pa v manjši nego je resnično.

Oglejmo si predmete uvoza. Bombaževinastega **blaga — brez šite robe** — se je leta 1920. uvozilo za 1283 milijonov din., kar znaša 36.8% celokupnega uvoza. Dalje se je uvozilo za 130 milijonov dinarjev izdelane obleke in modnih predmetov, volne in ostalega živalskega prediva za 221 milijonov dinarjev, lanu, konopljinega in ostalega rastlinskega prediva za 181 milijonov dinarjev, kože in kožnih izdelkov za 108 milijonov dinarjev.

Silno značilno je, da smo poleg tega uvozili strojev in aparatov le za 58 milijonov din., kar je v primero s potrebo, s stanjem v državi izredno malo. Ostalih tehniških potrebščin se je uvozilo znatno več, in sicer elektrotehniških predmetov za 25 milijonov din., mineralnega olja, katrana, petroleja in podobnega materijala za 189 milijonov din., železa in železnih izdelkov za 229 milijonov din. ter kovin in kovinskih izdelkov za 263 milijonov din. To je vsekakor treba še točnejših in podrobnejših podatkov v dovolj jasno označbo posameznih postavk.

Važnejše postavke so še: papir in papirni izdelki za 88 milijonov dinarjev, steklo in stekleni izdelki za 34 milijonov din., kolonijalni predmeti za 62 milijonov din., voščena roba, milo in podobno za 55 milijonov dinarjev.

Zanimivo je še poglavje, odkod se uvaža navedeno blago. V zadnjem četrtletju leta 1920. so bile na našem uvozu udeležene države v sledečem razmerju: Italija je uvozila 34.43% celokupnega našega uvoza, Avstrija 22.08%, Češkoslovaška 12.85%, Grška 11.06% (toda znaten del te kvote odpada na tranzitno blago, pripeljano preko Soluna), Angleška 5.17% in Francija 4.05%, ostale neznatne množine odpadejo na Nemčijo, Rumunijo, Ameriko in druge države.

★

+ **Trgovski shod v Mariboru** se vrši v nedeljo 17. t. m. ob 9. dopoldne v dvoranah ivovarne Götz s sledečim dnevnim redom: 1. stališče trgovstva pri reviziji autonomne carinske tarife in sklepanju trgovskih pogodb, poroča I. Mohorič. 2. Neurejenost prometa, poroča Ivan Kejžar. 3. Maribor kot trgovsko in prometno križišče, poroča W. Waixel. 4. Propadanje vinske trgovine in njeni vzroki, poroča Fr. Čuček. 5. Prosvetno delo med trgovstvom v časopisju, šolah, strokovnih in gospodarskih organizacijah, poroča Fran Zelenik. 6. Razmerje trgovine z zadružništvom, poroča Fran Golob. 7. Hibe sedanjega obdavčenja, poroča dr. V. Sernec. 8. Izenačenje trgovske in obrtne zakonodaje, poroča Ivan Jelačin. Po shodu se vrši popoldan skupni izlet v Falo. Zvečer se vrši na to družabni večer z vojaškim koncertom v Götzovi dvorani. Zveza trgovskih gremijev in zadrug vabi vse trgovstvo, da se polnoštevilno udeleži mariborskega trgovskega shoda, na katerem bo začrtan program nadaljnega strokovnega dela slovenskega trgovstva.

+ **Dobavni razpis.** Glavno sanitetno skladišče vojne in mornarice namerava potom javne dražbe nabaviti vlike množine raznega materijala. V to svrho se bodo vršile ponudbene licitacije v upravi glavnega sanitetnega skladišča v Zemunu vselej ob 11. uri dopoldne in sicer: 1. 21. aprila t. l. za dobavo razne posode iz stekla, pločevine, emajlirane pločevine, kozarcev, steklenic, jedilnega orodja, kuhinjske in umivalne posode in orodja itd. 2. 23. aprila t. l. za dobavo stražniških in zdravniških oblek, perila itd. 3. 25. aprila t. l. za dobavo mrtvaške obleke, perila in opreme. Vzorci in modeli predmetov, ki jih je dobaviti, dobavni ogoji in sploh vse podrobnosti so interesentom v gori navedeni pisarni ob delavnikih na vpogled. En izvod dobavnega razpisa je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

+ **Nov obrtno - poslovni davek.** V ministrstvu za finance se izdeluje načrt o novem obrtno - poslovnem davku po najmodernejših določbah francoskega in nemškega zakonika. Razen tega se pripravlja tudi zakon o našem celotnem davčnem sistemu.

+ **Lokomotive kot vojna odškodnina.** Na seji ministrskega sveta se je pretresalo vprašanje vojne odškodnine, ki jo ima plačati Nemčija v živini. Radi velikih transportnih stroškov, bo Jugoslavija zahtevala, da plača Nemčija to odškodnino v industrijskih proizvodih, n. pr. v lokomotivah itd.

+ **Ukinjenje naših trgovinskih agencij v inozemstvu.** Trgovinski minister je odredil, da se ukinejo trgovinske agencije in da prevzamajo njihove posle konzulati.

+ **Žrebanje 4% konvertiranega posojila iz l. 1895.** Minister za finance je s svojim odlokom št. 3682 iz dne 8. t. m. odredil, da se izvrši 39. žrebanje 4% konvertiranega posojila iz leta 1895 dne 1. in 14. aprila ob 9. v zgradbi generalne direkcije v Kromski ulici. Pristop je vsakomur dovoljen.

+ **Rešitev valutnega vprašanja na Notranjskem.** Ljubljanska pokrajinska vlada je predložila načrte za rešitev valutnega vprašanja v osvobojenem ozemlju Slovenije.

+ **Razdelitev vagonov.** Gospoda Ivan Poleš in Gjorgjević od strojnega oddelka ministrstva za promet sta odpotovala kot odposlanca naše vlade v Streso, kjer bosta sodelovala pri razdelitvi vagonov za mednarodni promet.

+ **Ustanovitev agrarne banke.** Ministrski svet je zahteval od poljedelskega ministrstva, naj izvrši vse potrebne priprave, da se čim preje ustanovi agrarna banka.

Razna poročila.

Češko odlikovanje za Pašiča. Predsednik češkoslovaške republike dr. Masaryk je odlikoval v priznanje zaslug predsednika ministrskega sveta g. Pašiča z redom češkoslovaškega vojnega križa 1. razreda.

Iz seje imunitetnega odseka. Danes od 15. do 19. se je vršila seja imunitetnega odseka, na kateri so pretresali obtožbe proti nekaterim poslancem. Po daljšem razpravljanju je odsek sklenil, da se sodišču izročita poslanca Juro Versalovič in Dragotin Pešič radi žaljenja časti, Jaka Lastrič radi težke telesne poškodbe.

Veterinarsko udruženje. Dne 9. t. m. je bilo ustanovljeno edinstveno jugoslovensko veterinarsko udruženje. Centrala udruženja bo v Beogradu, a dosedanje veterinarska društva v Zagrebu, Ljubljani, Splitu in Sarajevu bodo fungirala kot izvrševalni odseki.

★

Voditelj nemških nacijonalcev v ČSR odstopil. »Prager Tagblatt« javlja, da je dr. Lodgman odložil svoje mesto kot načelnik nemške parlamentarne zveze. Prihodnja seja zveze se bo bavila v vzroki njegovega odstopa.

Maks Unger, kapelnik nar. hrv. opere v Osijeku:

Še k vprašanju narodne opere.

(Konec.)

G. R. je slab pianist, kar bi pa ne bila nobena nesreča, ako bi bil dober korepetitor. Ker pa v tem poslu nima nikake rutine (kar bomo slišali od mnogih pevcev) zato prepušča študiranje solistov in zbora korepetitorjem, sam pa nastavi, ko je vse že gotovo le še poslednjo pilo. Posledice tega so, da ne pozna dobro niti pevčevega parta niti pevčevih lastnosti in posebnosti. A aranžirne skušnje celo lansko leto ni vodil niti ene.

Muzikalna naobrazba g. R. je kakor sem že zgoraj omenil zelo površna in naravnost neverjetno majhna. Uverjen sem in smelo trdim, da ni v stanu položiti izpita niti iz harmonije in bi ga v tem osramotil vsak gojenec konservatorija. O kontra punktu in formah pozna le splošne pojme, kar mu onemogočuje razumevanje vsake globlje skladbe. Njegove izjave, da overtura »Prodane neveste« nima sploh nobene oblike, ter da F. Schubert ni imel niti pojma o kontrapunktu, govore cele knjige.

V instrumentaciji je g. R. slab, transponirujoči instrumenti mu delajo preglavice, vsled česar često ne opaža in ne korigira grobih napak v orkestru. Bistvo tematike mu je kakor sem že omenil, knjiga s sedmimi pečati, radi tega neplastičnost njegove interpretacije.

Glasbene zmožnosti gospoda Rukavino ne usposabljajo niti za ravnatelja opere, niti za dirigenta, ima svojo karijero edino le zahvaliti svojemu vsem ljudem njegovega kalibra lastnemu osebnemu nastopu in pa slučaju, da za časa kompetence za to mesto ni imel nobenega resnega jugoslovanskega tekmeca. Da se pa navzlic splošni nevolji še vedno drži na površju, je pač kriva neodpustljiva obzirnost naših merodajnih uplivnih glasbenikov, katerih očitno izrečeno mnenje bi hipoma napravilo konec tej žalostni perijodi naše glasbene umetnosti.

Kot operni ravnatelj je g. R. doslej pokazal le svojo nesposobnost. Ker mu manjka splošne naobrazbe, se tudi ne zaveda, da je naša opera več od navadne opere, da je ona centrum našega glasbenega življenja. K temu cilju on zavoda ni približal niti za korak. Mislil je, da ustvarja narodno opero s tem, ako trdovratno ignorira nemško operno literaturo (kar mu je njegova klika štela za posebno zaslugo) pa je s tem le dokazal svojo, in duševno omejenost svojih zaveznikov. (Italijansko opero je gojil s posebno nežnostjo ne da bi njegovo jugoslovansko srce pri tem krvavelo.) Kar se tiče sistema delovanja pod vodstvom g. R. se strinjam s člankom g. Z. Prelovca, objavljenem v eni prvih številk »Maske«. G. R. imenuje sistem po katerem dela le en kapelnik, medtem ko ostala dva počivata 4 mesece, italijanski sistem v nasprotju z nemškim sistemom, kjer istočasno vsak kapelnik pripravlja eno opero. V Ljubljani je bil uveden strog italijanski sistem.

Kar se tiče osobja, ki ga g. R. angažira, je treba pripomniti sledeče: Ni mu dovolj, da slovenskih umetnikov ni zbral k skupnemu delu, ne, še razgnal jih je na vse štiri strani sveta. Od naših najboljših slov. sil sem osebno slišal, da v Ljubljano ne pojdejo preje, dokler ne izgine s površja ravnatelj Rukavina. Najljubši so mu pevci z glasovnimi ali muzikalnimi nedostatki, kateri zavedajoč se svoje neuporabnosti pod drugim vodstvom lomijo kopja za svojega zaščitnika. Slovenske sposobne moči so mu neprijetne že zaradi tega, ker jim je procvit zavoda pri srcu in toraj ne morejo biti njegovi pristaši, če niso koritarji, nesposobni ali pa moralno defektni. Radi tega se tudi g. R. ne briga nič za slovenski pevski naraščaj. On hoče za učne čase naš naraščaj rekrutirati iz Prage in Lavora. Vsak slab nedomačin (besede tujec si ne upam rabiti, sicer bo »Slov. Narod« zopet prinesel podlistek o tem, kaj vse so sezidali Čehi v Ljubljani), toraj vsak slab nedomačin ima prednost pred dobrim domačinom. Totalno nesposobni neki Čermak je bil angažiran s koraj dvakrat takimi dohodki s kakršnimi so hoteli **zvabiti** našega odličnega pevca in igralca g. Bukšeka v Ljubljano. Podobnih slučajev je mnogo.

Interesanten je g. R. v boju s svojimi tekmeci-kapelniki. Ljubosumen na vsacega, ki vzame taktirko v roko dela svojim kapelnikom vse mogoče zapreke in težave. G. Brezovšek bi mogel o tem zapeti marsikatero pesemco, ko bi mu kontrakt ne branil javno grajat svojega šefa. Upajmo, da bo skoraj svoboden!

Sredstva, ki se jih g. ravnatelj poslužuje v tem boju so neštevilna. Išče zaslombe v zboru in orkestru. V zboru ima svoje špijone, ki iščejo stik z ravnateljevimi nasprotniki, da bi izvedeli za njih mnenja in nakane. Hujska zbor in orkester proti kapelnikom (dokazov v izobilju) ter poskuša doseči fijasko njih predstav, s tem, da jim ne dovoljuje zadostnih orkestralnih skušenj in k predstavam ne daje na razpolago kompletnega orkestra. Za »Rigoletta« je imel g. R. 18 orkestralnih skušenj, za mnogo težjo »Mignon« jih je gosp. Brezovšku dovolil samo 8. Na eni predstavi »Lepe Helene« je od 54 mož broječega orkestra igralo 18 mož in to vse z vednostjo g. ravnatelja kateremu je bilo javljeno da orkester ne mara sodelovati pri tej predstavi.

Portret g. R. kot človeka se kristalno čisto zrcali iz njegove afere z g. Medvedovo. Vsaka nadaljna beseda je nepotrebna.

Zaključujem svoje poročilo s tem, da smatram g. R. za največjega škodljivca naše glazbene umetnosti, ki, ne le da ovira razvoj naše opere, temveč nas tudi kompromitira na zunaj. Vsi ugledni hrvatski glazbeni krogi nas zasmehujejo, da se damo voditi za nos od človeka z katerim so oni napravili kratek proces. — Zato je moralna dolžnost vseh naših glazbenikov, da vstanejo kakor en mož in brezobzirno onemogočijo tega človeka, makar i s penzijo, ker je bolje, da narod nekoliko stotisočakov izgubi, kakor pa da na svoji duši trpi škodo.

—★—

Dnevne vesti.

— **13. aprila 1918.** Danes pred tremi leti se je sredi nemško-madžarskih groženj, sredi protislovanskega divjanja sklenila v zlati stostolpovi Pragi med Čehi in Jugoslovani zveza in prisegla zvestoba za večno. Ne potom vladarjev in diplomatov, ne: narod z narodom je sklenil neposredno zvezo v prisegi, da se hoče ramo ob rami boriti, dokler ne bo izvojevana svoboda. Svoboda izpod habsburškega jarma je izvojevana, toda naloge še niso izvršene. Težke so, tako težke, da potrebujemo zveze in da potrebujemo medsebojne zvestobe, zvestobe odkritosrčne, zvestobe brez pridržka. Danes praznujemo dan, ki ga ne smemo nikdar pozabiti. V spominu na one heroične dni pred 3 leti premišljujmo, kaj smo drug drugemu in kaj bi bili drug brez drugega. Dogodki zadnjih dni nam dajejo snovi dovolj, pravilno presojava bodočnost, nam je memento zveze in zvestobe.

— **Naša severna meja ugotovljena.** Kakor poročajo iz Maribora, je vrhovni svet v Parizu deloma popravil od razmejitvene komisije predlagano mejo. Vijugasta meja Kresnice—Št. Ilj se je popravila v ravno črto. V občini Špilje smo dobili še eno slovensko posestvo ter več gozdnih in drugih parcel nemških posestnikov blizu Thalerjevega veleposestva na Kresnici. Visoki Plavč pripade nam, dočim pripade cela Visoka Kresnica Avstriji. Drugo ostane, kakor je določila naša razmejitvena komisija.

— **Bo ali ne bo?** Na prihodnji seji ministrskega sveta bo stavil minister trgovine predlog o vprašanju prepovedi izvoza živil. Svoj predlog bo utemeljil s tem, da je zadnje dni deževalo in se tedaj ni več bati suše.

— **Vojaška dolžnost učiteljev.** Minister prosvete Pribičević je stavil na seji ministrskega sveta predlog, naj učitelji opravijo svojo vojaško dolžnost med počitnicami. Vojni minister sestavi glede tega načrt, ki se predloži ministrskemu svetu v odobritev.

— **Ameriško darilo Bosni in Hercegovini.** Potem ameriškega Rdečega križa je odposlala Hooverjeva misija 15 vagonov različnega blaga (sladkorja, kakava in moke) v vrednosti 12 milijonov za prehrano otrok v Bosni in Hercegovini. Blago je dospelo že do Dunaja, kamor je odpotoval predsednik ameriške misije v Črni gori Crockes, ki odpravi to blago v Dubrovnik, kjer se izvrši glavna razdelitev.

— **Otvoritev zavoda za desinficiranje vagonov v Sarajevu.** V Sarajevu se 14. t. m. otvori na slavnosten način moderni zavod za desinficiranje železniških vagonov. Otvoritvi bo prisostvoval delegat ministrstva za narodno zdravje dr. Kujundžić.

— **Za pravilno kolekovanje.** Finančno ministrstvo je odredilo, da se morajo vse pismene prošnje kolekovati s 7 dinarji (2 dinarja za prošnjo, 5 dinarjev za rešitev). Ministrstvo je naročilo vsem podrejenim oblastim, da nezadostno kolekovanih prošenj ne sprejemajo in ne odpošiljajo. —

— **Odmev ponarejevalcev denarja na Bledu.** Znana je še afera ponarejevalcev denarja na Bledu. Hudodelska družba je pravočasno pobegnila v Zagreb, od tam pa domov v zasedeno ozemlje. Sedaj so prijeli na Dunaju glavnega sokrivca, nekega Alberta Lettisa, ki je družbo financiral. Najprej bodo avstrijske oblasti ž njim obračunale, potem pa ga pripeljejo v Ljubljano.

— **Občinski uradniki ne morejo biti člani uprave denarnih zavodov.** Notranje ministrstvo je odredilo, da občinski uradniki ne smejo biti člani uprave denarnih zavodov.

— **Umrl je** dne 7. t. m. na Studencu rezervni nadporočnik Fr. Matek, doma z Gor. grada.

— **Težka nesreča pri oranju.** 14 letna posestnikova hči iz Zažarja pri Vrhniki Trček Marijana je poganjala vole pri oranju. Naenkrat pa so se voli neke reči ustrašili in zdirjali. Trček je padla in plug se ji je zaril v hrbet. Smrtno nevarno ranjeno so prepeljali v ljubljansko bolnico.

— **Velikanski požar.** Dne 11. t. m. je zgorela v Soteski pri Beli Bistrici velika žaga, last gozdarskega oskrbništva. Obenem pa je zgorelo tudi bogato lesno skladišče, last konzorcija lesnih trgovcev. Škoda gre v milijone, a je le deloma kritta z zavarovalnino. Žaga je bila zavarovana pri novi zavarovalnici »Jugoslaviji«, skladišče pa pri tej in pri »Slaviji«.

— **Poštno nepragmatično uradništvo** obveščamo, da sta na prošnjo društva poštnih uradnikov in uradnic, poslanca gospoda Reisner in Franič v zadevi pragmatiziranja tega stanu interventrala pri gosp. ministru pošt in brzojav, ki je njima obljubil, tozadevni odlok predati v prvi seji ministrskemu svetu v podpis. — **Društvo poštnih uradnikov in uradnic.**

Ljubljana.

— **Podraženje mesa in drugih življenskih potrebščin.** Na skupni seji ZJŽ in Zveze poštnih organizacij 2 .t. m. je bilo sklenjeno poslati k predsedstvu deželne vlade deputacijo. Tej deputaciji se je pridružila tudi Osrednja zveza javnih nameščencev in upokojencev. Deputacija je bila 12. t. m. sprejeta. Glavni smoter intervencije je bil, znižanje cen mesa in drugih življenskih potrebščin na one cene, ki so obstojale v januarju t. l. Izročila se je v tej zadevi tudi spomenica, podpisana od organizacij, v kateri se zahteva ureditev cen in dogovor tekom 6 dni, sicer nastopijo združene organizacije z represalijami. Predsednik deželne vlade je pokazal razumevanje za težki položaj celokupnega prebivaistva, posebno pa stalnih nameščencev. Obljubil je se takoj obrniti brzojavno na centralno vlado v Beogradu. Deželna vlada bo tudi sama takoj započela najenergičnejše korake za ublaženje teh neznosnih razmer. Obenem je predsednik prosil deputacijo, da se zglasi še enkrat pri njem, predno seže po skrajnem orožju.

— **Kolo jugoslov. sester** ima svoje uradne ure vsak torek, četrtek in soboto od 4.—5. Mestni trg št. 2, drugo nadstr., soba št. 9.

— **Vojška ubežnika.** Od tuk. 40. p. p. sta pobegnila mohamedanska vojaka Ekrem Mehmedalić in Redjo Jusić, oba doma iz Bugojne v Bosni. Oba sta v vojaški obleki, brez orožja.

— **Policijska kronika.** Včeraj je podala ljubljanska policija 28 poročil, in sicer 17 zaradi cestno policijskega reda, 6 zaradi pijanosti in kalenja nočnega miru, 2 zaradi pasjega kontumaca in 3 razna poročila.

— **Razbita vaza.** Namesto »očeta« Radeckega je bila pred Tivolskim gradom na postavku običajna cvetlična vaza. Nekim ponočnjakom pa je bila na poti ter so jo vrgli na tla, da se je razbila. Taka junaštva so nam v sramoto.

— **Tuji voz prodal.** 40 letni delavec Sele nad Škofjo Loko je ogoljufal tuk. »Stavbno družbo« za vojaški trenski voz, ga prodal in pobegnil.

— **Tatvine perila in obleke.** V Rožni dolini je bilo delavcu Ant. Koprivcu iz zaklenjene omare pokradeno razno perilo, nadalje srebrna ženska ura z verižico, zlat poročni prstan, zlat obesek v obliki srca i d.r Vrednost 3610 K. — Na Privozu je bilo dne 11. t. m. Ivanu Mrkunu iz odprtega dvorišča odnešeno razno sušeče se perilo. — Dan poprej je na Friškovcu iz vile Fani nekdo vzel skozi odprto okno pritličja rjavo suknjo železniškemu uradniku Boštjanu V.

— **Dober stenograf - telefonist** se sprejme takoj za nočno službo (od 9.—12. ure.) Pomudniki (le res dobri stenografi) naj se zglase v uredništvu našega lista ob 6.—7. uri popoldne.

Maribor.

Mariborska krajevna skupina Osrednjega društva trgovskih nastavljencev za Slovenijo s sedežem v Ljubljani ima svoj ustanovni občni zbor v sredo 13. t. m. ob 18. v dvorani restavracije Fuchs v Mariboru. Položaj trgovskih nastavljencev jasno govori o potrebi dobre, trdne in popolnoma nepristranske organizacije, zato je sveta dolžnost vsakega posameznika, da se tega zborovanja udeleži. — **Pripravljalni odbor.**

Celje.

Občni zbor podružnice Jugoslovanske Matice v Celju se vrši v ponedeljek 18 t. m. ob 8. zvečer v veliki dvorani celjskega Narodnega doma.

Triglavanske slavnosti minulo soboto v Celju sta se poleg drugih odličnih mož udeležila tudi minister dr. Kukovec in general Maister.

Obrtno nadaljevalna šola v Celju priredi dne 5. maja izlet na Falo, v Maribor in Ruše, kjer si gojenci ogledajo razna tamkajšnja industrijska podjetja.

Policijski oddelek okrajnega glavarstva v Celju se iz hotela Škoberne preseli v mestno hišo nasproti okoliške šole.

Obsojeni nemški advokat. Znani nemški odvetnik dr. Walta-Riebl v Celju je bil obsojen na 1000 K globe, ker je blatil naše oblasti.

Obsojeni nemškutarski zagrizenec. Mladi Senitza v Vojniku, sin peka Ratheya, znan nemškutarski petelin, je bil od okrajnega glavarstva v Celju obsojen na pet dni zapora, ker je iz samega sovraštva do naše države o priliki zadnjega ljudskega štetja na zglasilnici črtal naziv SHS in napisal Nemška Avstrija.

Nov obrtnik. Na Bregu je v hiši gostilničarja Božiča otvoril mesnico narodni obrtnik g. Matija Esih.

V celjski javni bolnici se nahaja nabiralnik za pošto, a pošta bolnikov zaostaja celo po 3 dni še v bolnici. Zakaj? Našli smo sledniič množino pisem za pošto po 3 dneh na oknu v kuhinji, ki so bila cenzurirana, ali pripravljena za cenzuro sester. Da so se pisma že revidirala in celo zapleniła, zato so na razpolago priče. Kaj pa s pismom, ki je bilo določeno upravništvu Jugoslaviji 5. m. m. Ga ni? Prosimo poštno ravnateljstvo, naj se usmili bolnikov in naj ukrene pravo.

Gozdni požari. V nedeljo se je vnel okrog poldne gozd posestnika Cesarja v Socki pri Celju. Požarne brambe iz Petrovč in drugod so prihitele in ogenj omejile. — V ponedeljek okrog 3. ure popoldne pa se je vnel mestni gozd na Pečovniku. Požarne brambe so prihitele na kraj požara. Na večer je gozd še vedno gorel. Kako je odenj nastal in koliko je škode, doslej še ni znano. Gozdni požari okrog Celja so letošnjo pomlad sploh na dnevnem redu.

Še enkrat plače celjskih krojaških pomočnikov. Celjski krojaški poločniki nam še pišejo: Mojstri so se na naš dopis v »Jugoslaviji« čutili prizadete in so Vam poslali odgovor, v katerem odgovarjajo seveda po svoje in pozivljajo dopisnika našega dopisa, naj svoje trditve tudi v praksi dokaže. Ne bomo dokazovali na dolgo in široko pač pa navedemo samo sledeče: Fakt je, da računajo mojstri za delo ene obleke 700 do 800 kron, dočim plačajo pomočniku za napravo ene obleke 250 kron. Pomočnik rabi za izdelanje obleke štiri in pol dneva in zasluži 250 kron in mora se močno potruditi, da zasluži v ostalem enem in pol dnevu razliko do 300 kron. Če hoče pa zaslužiti čez ta znesek, mora pa prekoračiti 8 urnik. Če torej stane delo ene obleke 800 kron, pomočnik pa dobi za napravo iste 250 kron, potem si javnost lahko sama izračuna, koliko približno še stanejo mojstra razni drugi produkcijski stroški in koliko še potem ostane čistega. Zato stoji javnost v našem mezdnem gibanju na naši strani, ker uvideva, da bi se pri popustljivosti na strani mojstrov in tudi pri nas lahko dosegel poboljšek za nas, ki smo ga faktično potrebni.

Za »Bratstvo« Celje so darovali: ing. Petelin v Celju 100 K Splošna gosp. zadruga Celje 200 K, ob priliki poroke Albina Molan 200 K. Navedenim darovalcem hvala, ostalim pa v zgled in posnemanje.

Ukradeno kolo. Iz kleti Obrtne šole v Celju je bilo ukradeno kolo znamke Jax, vredno 2200 kron.

Primorje.

Žalostno. Pri Sv. Križu pri Trstu sta člana fašistov tudi oba sinova vpokojenega nadučitelja Tenceja. Ta dva izgubljena mladeniča sta dosegla, da je novi orkester pri prvem javnem nastopu zaigral Garibaldijevo koračnico.

KR. NARODNA OPERA.

K sedmim točkam g. Rukavine.

Dr. Josip Klepec z odličnim spoštovanjem prosi za priobčitev sedem obrambnih točk. G. Rukavina pravi:

»Ni res, da je operi morala pomagati ruska drama, res pa je, da ruska drama operi ni pomagala iz nobenega blata.« Vsak umni gospodar ve, da je blato za vspevanje dobre rasti potrebna stvar in zato bodimo Bogu hvaležni zato, da ga ruska drama ni odnesla; kaj bi se pač zgodilo potem? V šesti točki pravi, da je v vprašanju opernega vodstva vedno odločevalo edino merodajno mnenje strokovnjakov glasbenikov. Pomislite vendar! Ljubljanski strokovnjaki do te minute o vsem tem niso vedeli ničesar. Posvetoval se je z njimi gotovo v duhu. Toda še rajše si mislimo, da ima tu pred očmi sebe — kot strokovnjaka; morda celo v več izvodih, da tako more videti v sebi edino merodajno mnenje. V peti točki si očita čisto po pravici, da ni angažiral dovolj sodelujočih moči, oziroma, da jih ni mogel pridobiti za angažma. Točka 4: »Ni res, da so bile predstave površno pripravljene, res pa je, da so bile predstave dobro naštudirane.« Ali zdaj veste? No — alj ne? Kaj bi Anton Lajovic, Unger, Dr. Criticus iz Zagreba, Kogoj, Dr. Kimovec in vsi drugi komponisti in kritiki na Slovenskem in Hrvaškem. »Dirigent« že ve sam, kako je imeniten. On že ve, da so bile vloge razdeljene, kakor je odgovarjalo sposobnostim posameznikov, ki jih je po svojem bistrem razumu angažiral. Primeri: Hana Pirkova v Germaine »Zvonov Korneviljskih«, Kovač v Lenskem, Lepi Vidi in drugod, Thalerjeva in Mohorič v Thaio, »dirigent« Perič v Onjeginu in drugod in on v Boheme in vseh ostalih operah. V drugi točki trdi, da so se opere vprizarjale po načrtu. Po kakšnem, sicer ne pove, ali to je itak razvidno iz repertoarja samega. Thais - Zlatorog-Tosca — Thais - Zlatorog - Tosca. Spored za teden dni pač ne more nuditi lepšega reda, kakor je ravno ta. Igrale so se opere, ki so jih zmogli člani, tako pravi g. ravnatelj. On ne angažira ljudi, ki bi mogli realizirati gotov program, ampak jih samo nastavi. Ko ima vse skupaj, začne študirat, kaj bi se dalo z njimi na odru napraviti. Domisli se sicer ne, a to je ravno njegova zasluga. Kakor pravi sam: »Ni res, da je pri nehvaležnem delu opere pomagal baš takrat iz Zagreba odslovljeni ravnatelj...« itd. Radi mu pritrdimo, da je kaj malo storil za našo opero, ali vendar mu bomo skušali nekoč nuditi vsa sredstva, da mu ločitev od toliko ljubljene ljubljanske opere ne bo pretežka. Taki ljudje za nas niso!

Marij Kogoj.

★

VELIK PROTESTNI SHOD DAVKOPLAČEVALCEV V LJUBLJANI.

Včeraj ob 10. dopoldne so se zaprle v Ljubljani vse trgovine, gostilne, kavarne in obrtni lokali v znak protesta proti krivično odmerjenim davkom. Vsi tozadevni davkoplačevalci pa so šli na protestni shod v »Narodni dom«, kjer so napolnili veliko dvorano. Shod je otvoril in vodil predsednik Zveze obrtnih zadrug E. Franchetti. Prvi je govoril poslanec Reisner, ki je obljubil vsestransko pomoč demokratskega kluba. Za njim je govoril Franchetti, ki je očrtal položaj obrtnikov in krivice pri obdavčenju. Govornik je zahteval, naj se znova izvolijo cenilne komisije za odmero davkov, ki morajo revidirati davke tudi za nazaj. Pristojbine za opomine naj se odpravijo ter se naj vsakemu davkoplačevalcu pravočasno izračunajo in naznanijo davki. V imenu trgovske in obrtne zbornice je govoril dr. Windischer, v imenu gostilniške zadruge njen načelnik Fr. Kavčič, v imenu društva hišnih posestnikov Frelih, v imenu mesarjev Predovič in Marčan. — Predsednik je prečital spomenico, ki obsega osem točk med temi: naj se davki uravnajo po enotni skali za vso državo; davčni opomini naj se odpravijo; vsi prizivi, ki so bili vloženi po odpravi cenilnih komisij, naj se obnovijo; davki morajo biti pravično odmerjeni tudi za slučaj kontumacij; davčne komisije naj se obnove itd.! Izvolila se je deputacija, ki je nesla spomenico delegatu ministrstva financ. Deputacijo so spremili zborovalci k finančnemu ravnateljstvu.

Nar. soc. stranka.

Krajevna organizacija NSS za kolizejski okraj vabi vse tovariše in somišljenike na sestanek, ki se vrši v petek 15. t. m. ob 8. zvečer v restavraciji Novi svet. k

Kandidatje Nar. soc. stranke za Celje — okolica. Odborniki: Omladič Jakob, posestnik; Pušnik Franc, črevljar; Ramšak Janez, železničar; Nerat Franc, stavbenik; Čuvan Hinko, delavec; Videnšek Franc, uradnik; Šarlah Jernej, posestnik; Korošec Franc, sedlar; Steblovnik Ivan, železničar; Jezernik Jurij, posestnik; Črepinšek Ferdo, poduradnik; Pestivšek Anton, delavec; Plahuta Jurij, mehanik; Knez Rudolf, železničar; Kresnik Anton, sodni oficijant; Kranjc Fric, posestnik; Tovornik Rudolf, delavec; Rodič Ivan, pismonoša; Kokošinek Miha, posestnik; Povše Ignacij, krojač; Žnidar Ivan, železničar; Regul Iv., kurjač; Sadu Janez, uradnik; Renčelj Pravoslav, pošt. odpravnik; Rozman Ivan, risar; Osterman Ivan, delavec; Karba Ivan, postrešček; Podjaveršek Gregor, posestnik; Skale Franjo, črevljar; Sotošek Jože, železničar; Jurše Josip, fin. respicijent; Gerdina Karl, železničar. Namestniki: Pajk Karol, posestnik; Grilec Ignacij, mizar; Golob Anton, železničar; Šimenc Ignacij, ščetar; Šrot Martin, pismonoša; Kresnik Jakob, sodni oficijant; Šraus Jurij, kolar; Fazarinc Janez, železničar; Lah Franc, železničar; Simončič Gustav, tiskar; Košec Anton, sluga; Kovačič Ivan, delavec; Skale Andrej, črevljar; Jakhel Adolf, železničar; Vrečar Anton, uradnik; Deželak Fran, posestnik; Tratnik Avgust, železničar; Slemenik Josip, poduradnik; Robnik Roman, posestnik; Šeligo Fran, krojač; Kranjc Iv., železničar; Suligoj Ivan, železničar; Koželj Jože, penzijonist; Rojnik Jakob, črevljar; Fidler Josip, pismonoša; Rebernik Karol, delavec; Valand Jakob, posestnik; Oblak Andrej, železničar; Vidic Martin, poduradnik; Lukaščik Ivan, železničar; Repnik Anton, žel. čuvaj.

Sokolstvo.

Za II. pokrajinski Sokolski zlet v Osjeku se je dosedaj zbralo prostovoljnih darov skoraj 300.000 K. Med prvimi darovalci so: Jugoslovanska banka 120.000 K, sladkorna tovarna v Osjeku 50.000 K, mlin Union v Osjeku 40.000 K itd.

Za II. pokrajinski Sokolski zlet, ki bo letos na Vidov dan v Osjeku, je izdal slerski centralni odbor sledeči poziv: »Osjek ne sme zaostati. Sokolski zlet mora uspeti kot popolna, zdrava in krepka zmaga! Bratje, sestre, someščani! Velike so materijalne žrtve, ki jih zahteva zlet. Priredite v zleta v obče, vežbališča, prenočevanje in prehrana Sokolov in gostov, vse to bo po današnjih razmerah veljalo ogromne svote. Več naših zavodov se je že odzvalo našemu pozivu ter so darovali v ta namen večje svote. Toda še vedno ni dovolj. Apeliramo na vso našo patrijotsko javnost za pripomoč; apeliramo na vse naše banke, denarne zavode, da priskočijo z večjimi zneski; apeliramo na vsa industrijska podjetja, da poklonijo svoj prispevek zletski stvari; apeliramo na vse privatnike, iz patrijotski čutijo, da nam vsak po svoji zmožnosti svoje prispeva. Vsakdo se naj v svojem krogu potrudi, da zbere čim več prispevkov. Vsakdo naj čuti, da je uspeli zleta tudi uspeh narodne stvari v Osjeku. Zato je za vsakogar patrijotska dolžnost, da omogoči uspeh. Prispevke sprejema: Sletski financijski odbor (Jugoslavenska banka v Osjeku).

Gledališče in glasba.

Koncert Glasbene Matice, ki se je vršil v ponedeljek zvečer v veliki dvorani Uniona je bil srednje dobro obiskan. Mogoče ni bilo zasedenih niti dve tretjini sedežev. Prišel je pač pretežno oni del ljubljanskega občinstva, ki ima tudi v času predpriprav in agitacije za občinske volitve še vendar nekoliko smisla za umetnost. Na večeru, ki je potekel animirano, se je vrlo izkazala g. Mira Costaperaria-Devova, od nekdaj priljubljena koncertna pevka, ki z največjim uspehom prednaša narodne pesmi. Gdč. M. Schweigerjeva je dobra pianistka, ima silen udar in se poglobi v skladbe, ki jih izvaja. Nastopila je tudi gdč. Vasiljeva in je prednašala stvari na slabi harfi, ki nimajo skoro nobene umetniške vrednosti. Rubinsteinova romanca je pri njenem izvajanju izgubila vse lepote, ki jih ima. Navzlic temu je pa publika pridno aplavdirala, ker je pri nas nastop solista in igralca na kraljevem instrumentu precej redek. — Koncert je bil kratek, kar je prav, ker komorni večeri postanejo dolgočasni, če se raztezajo preko poldruge ure. Priznanja dovolj, cvetičnih darov tudi. G. Costaperario bi pa radi še slišali. A. F.

Glasbena Matica. V sredo 27. t. m. ob 8. zvečer se vrši v pevski dvorani Glasbene Matice izredni občni zbor z dnevnim redom: Podržavljenje konservatorija in šole Glasbene Matice. Radi važnosti dnevnega reda prosi odbor polnoštevilne udeležbe. k

Ruski umetniški večer. Predprodaja vstopnic za »Ruski umetniški večer«, ki se vrši v petek 15. t. m. v opernem gledališču, se prične 13. t. m. Vstopnice se dobivajo pri blagajni opernega gledališča ob navadnih urah po sledečih cenah: Parter: Sedež I. vrste 70 K; sedež II. in III. vrste 55 K; sedež IV.—IX. vrste 45 K; sedež X.—XI. vrste 35 K. Dijaško stojišče 4 K. — Lože: Parter 250 K. Balkonske 150 K. Nadaljnje vstopnice v I. redu in parterju 50 K. Balkonske lože 25 K. — Balkon: Sedež I. vrste 35 K; sedež II. in III. vrste 20 K. — Galerija: Sedež I. vrste 10 K; sedež II.—V. vrste 8 K. — Stojišča 3 K.

Jugoslovanski komorni kvartet (R. Zika, K. Sancin, L. Černy, L. Zika) je v petek 8. t. m. koncertiral v Mariboru. Goetzova dvorana je bila ta večer popolnoma razprodana, kar se menda že dolgo časa ni zgodilo. Bolj kot materijelen uspeh, je moral članom biti v zadoščenje moralen. Občinstvo, ni štedilo z ovacijami in venci. Proizvajali so Beethovna, Mozarta in Dvořaka. Podoben uspeh je imel koncert v Novem mestu 5. t. m., a predvčerajšnjem je kvartet šel v Tržič, 18. t. m. koncertira v Celju. To je vsekakor delavnost, ki mora razveseliti vsakega ljubitelja glasbe!

Vstopnice za izredno zanimiv pomladanski koncert »Ljubljanskega Zvona« na katerem nastopi g. operni basist Josip Križaj iz Zagreba in poje društveni zbor nove, lepe pesmi Emila Adamiča, so že v predprodaji v Dolenčevi trafiki (Prešernova ulica). k

Znanost in umetnost.

Zbornik za umetnostno zgodovino. Po občnem zboru Umetnostno - zgodovinskega društva se je odbor konstituiral takole: predsednik prof. Komatar, podpredsednik msgr. Steska, tajnik in urednik glasila dr. Cankar, blagajnik dr. Stelé, odborniki: poverjenik dr. Skaberně, prof. Kobal, dr. Molè, Društveno glasilo z naslovom »Zbornik za umetnostno zgodovino« bo izhajal štirikrat na leto in izide prvi zvezek v kratkem. Naročnina z društveno članarino vred 100 K. Vse prijatelje vabimo, da se priglašajo kot člani na naslov Umetnostno-zgodovinsko društvo, Ljubljana, Resljeva cesta 10/I.

Pokrajina.

Koroška Bela. Deželna vlada je naklonila pogorelcem na Koroški Beli ter prizadetim posestnikom in družinam na Javorniku, katerim so italijanski letalci uničili v letu 1917 z zažigalnimi bombami hiše, gospodarska poslopja, obleko itd., izdatno podporo 636.700 K kot prvo pomoč. Podpisani pogorelski odbor se v imenu vseh pogorelcev najprisrčneje zahvaljuje za dobrohotno darilo ter upa, da bo deželna vlada še nadalje podpirala pomožno akcijo pri osrednji vladi oz. reparacijski komisiji v Beogradu. Pogorelski odbor: Čop Anton, Čop Blaž, Vidic Janez, Malej Franc.

A. K. Green:

Nevestina skrivnost.

(Dalje.)

Genovefa je umolknila; toda detektiv še ni bil pri kraju.

Poslovili sta se — ali smem vprašati, kje?

Na vogalu med Broadwaysko in Franklinovo ulico. Ona se je vrnila v City, jaz pa sem šla k sestrični. Da sem bila pri nji le par ur, ti menda ni povedala? je dodala, obrnivši se k materi.

Gospa Gretorexova je gledala nejevoljno in zaničljivo.

Zdaj mi je žal, da sem storila to razposajenost, je šepnila Genovefa, skesano se oziraje v soproga. Ni se spodobilo v mojem položaju, in ako bom morala zdaj še javno priznati svoje dejanje, boš z mano vred osmešen tudi ti.

Kameron je skomignil z rameni. Vse to je zdaj zelo nevažno, je dejal. Zdaj gre za to, ali je Mildred Farley sama pila strup, ali jo je zastrupil njen zaročenec?

In baš zato, je popadel Gryce, bi bilo važno zvedeti, ali se je gospodična Farleyeva izrazila o svojih namenih za bodočnost, preden se je razstala z vami.

Kakor sem jo razumela, je imela biti njena poroka istočasno z mojo.

Potem ste bili pač zelo presenečeni, ko je zvečer stopila v vašo sobo?

Seveda sem bila; izprva sploh nisem vedela, kaj naj si mislim.

In kako vam je pojasnila ona?

Prosto s tem, da je njena poroka preložena in bi mi rada pomagala pri toaleti. Zdela se mi je resna in nesrečna; ker pa mi ni povedala sama ničesar natančnejšega, je tudi jaz nisem hotela mučiti z vprašanji.

O smrti ali samomoru ni govorila in se tudi ni poslovila od vas?

Gospa Kameronova je pomislila. Bila je zelo razburjena, je dejala nato, in mi je res mogoče rekla zbogom; ali tudi jaz sem bila preveč vznemirjena, da bi bila utegnila paziti na besede. Ako si zdaj predočim vse iznova, se mi ne vidi nemogoče, da je storila ta obupni korak. Toda moje prepričanje, da se je zastrupila radovoljno, pač ne bi obveljalo pred porotniki kot dokaz.

Tega ne, je odgovoril Gryce in se priklonil v znak zahvale, pač pa je važno za detektiva.

Že je hotel oditi, ko ga je zadržala gospa Gretorexova ter ga prosila čim največje prizanesljivosti in obzirnosti do svoje hiše. Genovefa je porabila ta trenotek ter se izmuznila k soprogu na hodnik.

Ježiš se name, Valter, in po pravici, je zamrmrala ter ga prijela za komolec, gledaje mu proseče v oči. Moje vedenje se ti zdi vredno graje in moje skrivanje neodpustno; toda grešila sem zgolj iz slabosti, ne iz zlega namena. Ali mi ne moreš odpustiti?

Ni ji odgovoril takoj, pač pa jo je prijel za roko ter jo potegnil k oknu. Genovefa, je dejal resnobno, le nekaj hočem vedeti: Gryce te je vprašal, ali si pustila Mildred Farley v sobi, ko si šla k poroki, in ti si rekla »da«. Jaz pa sem videl takrat na lastne oči, kako si zaklenila vrata in vzela ključ s seboj. Zakaj si storila to, ako je bilo dekle še tam in se je baš odpravljalo?

Zato — ustnice so ji drhtele, a vendar mu je gledala trdno v oči — zato, ker nisem vedela, kaj delam. Vse neveste morda niso pred poroko tako razburjene, kakor sem bila jaz. K temu se je pridružila še bolečina — povsem nenadoma, baš ko sem prestopila prag — kar zvrtilo se mi je v glavi, najbrže od živčne razburjenosti; v tem sem zaklenila vrata in potegnila ključ iž njih. Ko sem se osvestila, sva bila že v dvorani. Nerazumljivo mi je, kako je mogla oditi v moji odsotnosti: soba ima samo tista vrata, in tudi drugega ključa ni; in vendar, ko sem se vrnila, je bila izginila, da nisem vedela kod ne kam.

S tem si nikar ne belite glave, je rekel nekdo rahlo zraven nje, zakaj stvar je preprostejša, nego se zdi. S temi besedami je stopil Gryce iza vogala ter jima pomignil v sobo. Ako hočeta le malce pogledati semkaj, vama lehko pokažem, kako je gospodična Farleyeva odšla.

In Gryce je pokazal okno na koncu malega alkova. Tod je bil odhod lehak, je dejal, dasi ima soba samo ena vrata.

Saj res, je vzkliknil Kameron, stopivši bliže. Okno je držalo na ploščato streho verande.

Vidite, okno je odprto, je nadaljeval Gryce. Od tistega večera ni stopil nihče več v sobo; ako je bilo odprto tudi še katero izmed ostalih oken, ki drže na streho, je lehko zlezla v sosednjo sobo, odondod pa je prišla v vežo in na zadnje stopnice.

Vsekako, je potrdil doktor.

Te smatramo potemtakem lehko za dognano, je pripomnil Gryce. Nepojmljivo pa mi je nekaj drugega: kako je prišel rjavi pajčolan gospodične Farleyeve, ki ga držim v roki, med kup obleke, ki leži tu pred alkovom? Ako ve gospa doktorjeva na to uganko enako jasen odgovor, kakor je bila moja razlaga dekletovega bega iz zaprte sobe, ji bom zelo hvaležen.

Kameron se je ozrl na soprogo; stala je sredi sobe, s pogledom uprtim v razmetano obleko, na katero je kazal Gryce.

Ali veš, Genovefa, kako je prišel pajčolan med ta kup?

Počasi je vzdignila oči. To pač ni uganka, je dejala; ko sem se oblačila, nisem mogla nečesa najti in sem zmetala v svoji naglici vse iz omar. Mildred je zanesla potem ves kup v alkov, da ga je spravila s poti. Ko se je pri tem sklonila, ji je moral pasti pajčolan s klobuka.

To je zelo verjetno.

Kameron se je vzravnal; veliko breme se mu je bilo zvalilo s srca. Tudi gospa Gretorexova je bila zadovoljna in je odšumela skozi vrata. Le Genovefa je bila očividno nejevoljna, pa tudi izmučena in utrujena. Detektiv je opazil to, ali vendar ji je zadal še zadnje vprašanje:

Ali je bil svetlosivi pajčolan, ki se je našel pri gospodični Farleyevi, nemara vaš?

Tega ne vem. Kupila sem takrat toliko stvari, da sama ne pomnim vsega. Vem pa, da mi je manjkal pajčolan k potovalnemu klobuku, ko sem ga hotela dati na glavo.

S tem je bila stvar opravljena. Gryce se je zahvalil za prijazno pojasnilo in odšel. Komaj je bil zapustil hišo, je krenila Genovefa k materi.

Prišla sem, da bi uredila s teboj svoje stvari, je dejala. Ta človek pa me je utrudil s svojim brezkončnim vpraševanjem tako, da nisem več za nikako rabo. Daj, bodi tako dobra in ukreni vse po svojem lastnem preudarku, kakor hitro utegneš; mene je minilo veselje.

Ne da bi počakala odgovora, se je prijela moža za komolec in ga potegnila na stopnice. Ali mi moreš odpustiti? je šepnila tam.

Pogledal jo je smehljaje. Premlada sva, je rekel, da bi delala slone iz komarjev. Ve ženske iz velikega sveta včasi ne tehtate resnice bogve kako natanko. Izkušal bom pozabiti tvojo krivdo, zlasti ker vem, da ne storiš poslej ničesar več, kar bi me bolelo

Ustavila se je ter mu zaprla usta s poljubom.

Kako te ljubim! je zašepetala. Ničesar drugega si ne želim na svetu kakor to, da bi ti smela biti do konca najzvestejša in najskrbnejša žena.

(Dalje prih.)

Mali oglasi.

Proda se:

PRAVE TRŽAŠKE

»bičevnike (kopriva) in razne bliče priporoča tvrdka Osvald Dobelc, Ljubljana, Sv. Jakoba trg 9. 626

1 PISALNA MIZA, 1 MIZA

in 6 stolov iz hrastovega lesa. Poizve se v Šiški — državna baraka VII/33 desno.

VRTNARIJA

poleg mestnega pokopališča v Mariboru, radi preselitve, obstoječa iz enonadstropne hiše, vrta, 3 zimskih cvetličnjakov in steklenih gnojišč. Vpraša se: Pobrežje, Nasipna ul. 44. Maribor. Cena po dogovoru.

HIŠNA OPRAVA!

Razno pohištvo in drugi predmeti prodajali se bodo dne 17. t. m. v Zgornji Šiški št. 17 »Pri kamniti mizi«. Dražba se prične ob 1. uri popoldne. Kupci se vljudno vabijo.

PIANINO

popolnoma nov, krasen glas, ceno. Vprašati: Ljubljana, Miklošičeva cesta 4, gostilna Štefan. 633

OMARA ZA LED

s 4 predali. Cenjeni dopisi se prosijo na Jožef Klimar, posestnik, Jesenice 17. 596

ENONADSTROPNA HIŠA

z 3 stanovanji in malo njivico za vsako trgovino v Višnji gori št. 36. Cena 50.000 kron. Naslov prodajalca pove uprava Jugoslavije v Mariboru ali v Ljubljani.

HIŠA

enonadstropna v Spodnji Šiški z dva orala zemlje. Cena 650.000 K. Naslov v upravi Jugoslavije.

LEP STAVBENI PROSTOR

po ugodni ceni. Natančneje se poizve Viljem Pfundner, Kranj.

Kupi se:

MALO POSESTVO

ali do 10 oralov zemljišča brez hiše blizu Konjic ali Poljčan. Cenjene ponudbe na Karol Weiss, opekarski mojster, Vinodol, Crikvenica. 612

Službe:

GOZDAR-EKONOM

(grajščinski upravitelj, 41 let star, oženjen z državnim izpitom in dolgoletno vsestransko prakso, vešč slovenskega, hrvatskega ter nemškega jezika v govoru in pisavi, z najboljšimi izkušnjami revirske službe, navadnega in visokega lovca in kmetijstva, prosi, opiraje se na dolgoletna izpričevala in reverence za primerno mesto gozdarja upravitelja lova v Sloveniji. Plačilne zahteve zmerne. Ponudbe prosim na Franc Bizjak, gozdar z. p. Crnac pri Dol. Miholjcu (Slavonija). Nastop službe mogoč 15. maja.

2 SEDLARSKA POMOČNIKA

starejše moči, katera morata biti jako dobro izvežbana pri konjski opremi in komatih se sprejmeta takoj pri Mihael Asolin, sedlarstvo, Domžale.

SPREJMEM

spretno in zanesljivo kontoristinjo, samostojno moč za na deželo. Naslov v upravi.

STENOGRAF

ali stenografinja za Ljubljano s perfektnim znanjem slovenske in nemške stenografije v odvetniško pisarno. Nastop najkasneje 1. junija t. l. Zagotovljena je soba z električno razsvetljavo in cenena prehrana. Ponudbe pod 1879 na upravništvo. 616

Razno:

SOLIDEN BANČNI URADNIK

išče eno do dve opremljeni sobi z souporabo kuhinje. Cena postranska stvar. Cenjene ponudbe na upravo pod šifro »Simplon«.

Mlekarski strokovnjak

kateri se spozna pri posnemalki ter parnem kotlu in razume izdelovanje sira se išče za mlekarno v Medjimurje. Samo pridni in marljivi delavci naj pošljejo ponudbe z dokazom svoje izkušenosti na **Franjo Ozom, Št. Jur ob juž. žel.**

Apretura . . . za usnje
Lak . . . . . za usnje
Vaselina . . . za usnje
Krema (terp.) . . za čevlje
Voščilo . . . . za parkete
Plavilo . . . . za perilo

v najboljši kvaliteti proizvaja

I. Keber tvornica kem. :: izdelkov ::
Tacen pri Ljubljani (Slovenija.)

Avtodelavnica **Fr. Puh**
Karlovska cesta št. 10.

Izdeluje vsa posamezna dela za avtomobile, popravlja tudi stroje vseh vrst. Prevzema vsa železostrugarska dela točno in najceneje.

Silikat, romancement ter apno

dobavlja na vagone po najnižji dnevni ceni **„AVA“, Laško.**

Največja zaloga klavirjev in pianinov v Ljubljani.
Tvrdka
J. Dolenc Ljubljana
Hilšerjeva ulica 5
priporoča za nakup najboljše inštrumente izvrstnih tovaren po najsolidnejših nizkih cenah.

Obvestilo.

Obveščava cenj. odjemalce in p. n. občinstvo, da sprejemava nova dela in popravila po najnižjih cenah. Gotovi čevlji v zalogi.

Turistovski čevlji lastnega izdelka.

Ant. in Jož. Brajer - Kapele
Ljubljana, Turjaški trg (Breg) št. 1.

NUDJAMO:

Češlje, vse, spone za kuso, okosnice;
Noževe, vilice, žlice, lokote;
Parfum, brkomaz, puder, briljantin
Veziva, čipke, vrpce;
Žnirance, stijenj, naramnice;
Broševa, prstenja, naušnica;
Kopče, dugmeta, drukera;
Olovaka, pera, brisaljka.

Cetke sve vrsti!

I svu ostalu galanterijsku i nirnberšku robu!

Prodaja samo na veliko! Prodaja samo na veliko!

Braća Svježić, Zagreb

Telefon 23-44. Petrinjska ul. 5. Telefon 23-44.

Kupi se motor

300 volt, 10 konjskih sil z 1200 do 1600 obratov na minuto. — Ponudbe pod „MOTOR“ na upravništvo „Jugoslavije“.

PHYLLIGRAFIT

Specijalna barva proti rji.

Najcenejše pleskanje železa, nič miniuma.

Samo enkratno pleskanje za pet let.

Naročila sprejema

„PROMET“

Tehn. ind. podjetje dr. z o. z. v Ljubljani.

:: Kovine, gume, barve, kemikalije, strojna olja, bencin. ::

Proda se motor

220 volt, 8 konjskih sil s 600 obratov na minuto. — Naslov pove upravništvo „Jugoslavije“.

Tiskovine vseh vrst

za urade, županstva, društva, trgovce, obrtnike itd. izvršuje lično, hitro in ceno

„Zvezna tiskarna“

v Ljubljani, Stari trg štev. 19.

Naročila sprejema tudi upravništvo „Jugoslavije“ v Ljubljani, Marijin trg 8 in njene podružnice v Mariboru, Glavni trg; v Celju, Kralja Petra cesta in v Ptuju, Prešernova ulica.

Priporočajte in razširjajte „Jugoslavijo“

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

Avtogaraža
Popravila vseh strojev
Sušteršič & drug.

Kleparstvo
Teodor Korn, krovski in kleparski mojster, vpeljevalec vodovodov
Poljanska cesta štev. 8.

Pisalni stroji Kontrolne blagajne
prodaja in popravlja
Franc Bar, Cankarjevo nabr. 5.

Skladišče, javno
Balkan, Dunajska cesta 33.

Skladišče, špedicijsko
Dunajska c. 33 (Telef. 366).

Spedicija
Uher J. & A. Selenburgova ul. 4.
Telefon št. 117.

Slikarstvo, pleskarstvo
Ivan Martinc, Poljanska c. 20.

Specialna trgovina
z juveli in zlatnino
Lud. Cerne, Wolfova ulica 3.

Orodje in tehnične potrebščine
Odon Kontny, tu, Kolodvorska ulica 37

Trgovina
s špecerijskim in delikatesnim blagom
Janko Stupica, Sodna ulica.

s papirjem
Uranus, Mestni trg 11.

s pohištvom in mizarstvom
Franc Skafar, Rimska cesta 16.

s pisalnimi stroji
The Rex & Co., Selenburgova ulica štev. 6.

s čevlji
Aleksander Oblat, Sv. Petra c. 28.

s špecerijskim in kolonijalnim blagom
Hinko Stancer, Dunajska c. 10.

s špecerijo, železnino in cementom
Alojzij Sušnik, Ljubljana, Zaloška cesta št. 31.

šivalnih in pisalnih strojev in koles
Ivan Jax & sin, Dunajska c. 15.

z železnino na debelo in drobno
Breznik & Fritsch, Cankarjevo nabrežje štev. 1.

z delikatesami in prekajevalnica
J. Chalupnik, Stari trg 19.

z železnino
Erjavec & Turk, Valvazorjev trg 7, nasproti Križ. cerkve.

Arhitekt
Viljem Treo, Gosposvetska c. 10.

Fotografski atelje in povečevalni zavod
Franc Kunc, Wolfova ulica 6.

Slike za legitimacije
Hugon Hibšer, fotograf, Ljubljana, Valvazorjev trg štev. 7, naspr. Križ. cerkve.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Odgovorni urednik Anton Pesek